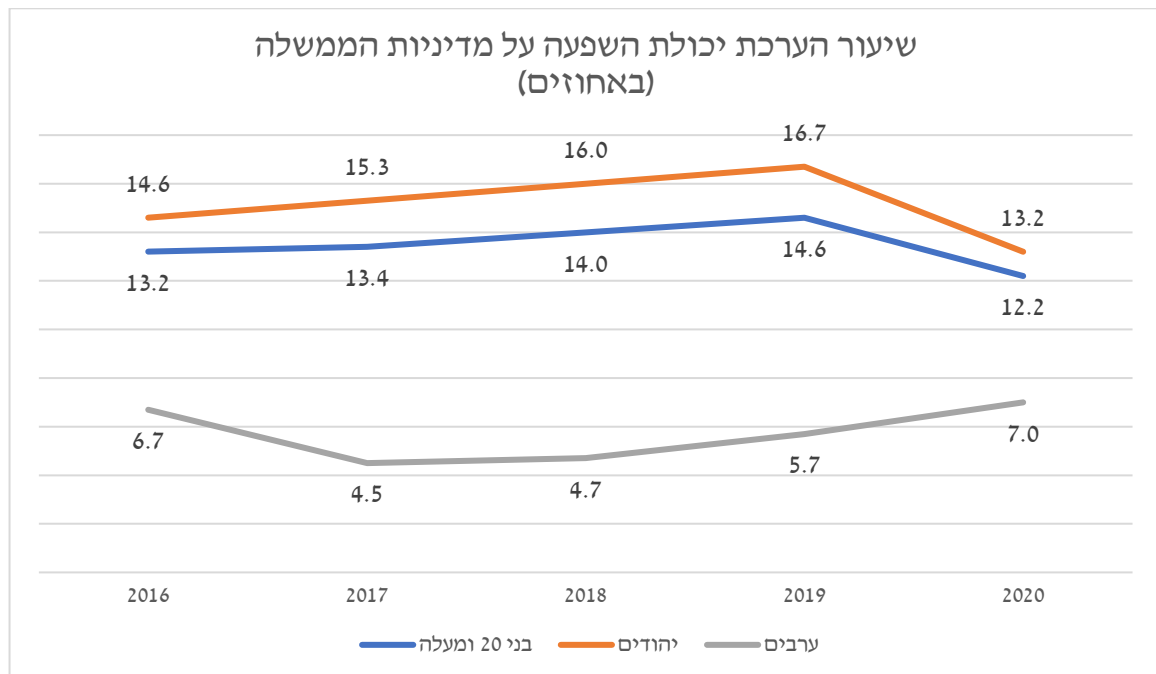

תוכן עניינים

1.	מבוא	3
2.	סקירת ספרות	5
2.1	תפיסת היכולות לשנות מדיניות	5
2.2	חוללות עצמית	6
2.3	אתניות של מיעוטים	8
2.4	דתיות	9
2.5	אתניות ורמת דתיות	11
2.6	השכלה	12
2.6	מודל המחקר	13
3.1	כלי המחקר:	14
3.2	משתנים:	14
3.3	הליך המחקר	15
3.4	אוכלוסיית המחקר	15
5.	ממצאים	16
6.	דיון וסיכום	24
6.1	אתניות ורמת החוללות העצמית	24
6.2	רמת דתיות וחוללות עצמית	25
6.3	אינטראקציה בין אתניות ורמת דתיות	25
6.4	רמת השכלה	26
6.5	מגבלות המחקר והצעות להמשך	26
7.	רשימת מקורות	28

1. מבוא

כפרטים בחברה דמוקרטית היינו רוצים לחשוב שיש לנו את היכולת לשנות ולהשפיע על מדיניות הממשלה. באם זה לגבי מדיניות הנוגעת למדינה שלנו בלבד, כגון: מיסים, השכלה, שכר ועד לנושאים גלובליים למשל, זיהום אוויר, פליטים ועוד. הבעיה היא, שלחלק מועט מאיתנו יש קשר ישיר ואינטראקציה מול מקבלי ההחלטות בפועל. אולם, לרובנו יש דעות ותפיסות כלפי המדיניות שהם מפעילים. כאשר הדעות שלנו ושל מקבלי ההחלטות מתנגשות, עולה השאלה מהי היכולת הממשית שלנו להניע שינוי ולהשפיע על המדיניות. מטרת עבודת המחקר הנוכחית היא, לבדוק כיצד אנו תופסים את היכולת שלנו לשנות ולהשפיע על המדיניות, משמע החוללות העצמית שלנו. יתרה על זאת, העבודה תבדוק כיצד משתנים סביבתיים משפיעים על החוללות העצמית של הפרט, שהיא התוצר של התפיסות שיש לנו. המשתנה הראשון הוא, האתניות של הפרט משמע, יהודים מול ערבים. מכיוון שערביי ישראל נחשבים כקבוצת מיעוט בחברה הישראלית הכוח שלהם להשפיע יהיה מועט מול היהודים, שהם קבוצת הרוב במדינה. לראייה, נראה כי בסקרים שערכה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, קיים הבדל מהותי בתפיסות של יהודים אל מול ערבים לשנות ולהשפיע על מדיניות הממשלה. עקב זאת, יהיה מעניין לחקור כיצד היהודים תופסים את היכולת שלהם להשפיע מול הערבים.

מקור הנתונים: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מדדי איכות חיים 2020.

ההיבט השני הוא דתיות, מכיוון שדתיות מבטאת בתוכה את החוללות העצמית של האדם, בעיקר בכיוון של התנהגויות מכוונות מטרה, ובאופן בו הפרט רואה את העולם ואת ההתרחשויות מסביבו. מידת

2. סקירת ספרות

2.1 תפיסת היכולות לשנות מדיניות

דעות ותפיסות ציבוריות מוגדרות כסך כל המידע שיש לציבור לגבי נושא כלשהו והן מרכיבות את הדעות, הרעיונות ודרכי ההתייחסות של הציבור כלפי אותו נושא. ברם, הקשר בין תשובות שניתנו לסקרי דעת קהל לבין דעה "אמיתית" מעורר מחלוקת. שהרי ברור לכולם, שאין דרכים ישירות למדוד את האמונות אמיתיות של כלל הציבור על כל מורכבותן, וחוקרים מסתמכים על שיטות עקיפות לתיקוף האמונות, וזאת בדרך כלל באמצעות מתן תשובות לשאלות ספציפיות. יתרה על זאת, הדעות והתפיסות לגבי נושא כלשהו יכולות בהחלט להשתנות בנקודות זמן שונות באותו אדם. התפיסות והדעות שיש לאדם הן לא רק תוצאה של רכישת ידע, אלא היא גם קשורה בהבנה, הבחנה ורצון לראות. הגורמים החברתיים, התרבותיים וגם הטכנולוגיים, משנים את התפיסות שיש לפרטים בחברה בנקודת זמן ומיקום חברתי. אלמנט נוסף הוא, ההשפעה שיש לאינטראקציות חברתיות על תפיסות ודעות, כאשר עצם הדיון והשיח מעוררים את השינוי או החיזוק של תפיסות ודעות (Dowler, Green, Bauer and Gasperoni, 2006).

Maguire ו Johnson (2010) חילקו את התפיסות שיש לציבור כלפי משטרה ל-4 קטגוריות שונות. הראשונה, היא טיב השירות, למרות שהמשטרה בסופו של יום היא גוף שנותן שירות לציבור, ישנם כמה הבדלים משמעותיים בינה לבין גוף פרטי עסקי שנותן שירות. למשל, הלגיטימציה שלה להפעיל כוח בסמכות המדינה, מונופול ושליטה כמעט מוחלטת בסט השירותים שהיא מפעילה, והיכולת שלהם לספק את ה"שירותים" שלהם באופן לא רצוני ללקוחות (לדוגמה, על ידי מעצר או הפעלת כוח נגדם). השנייה היא, הלגיטימציה או הצדק שיש למשטרה מצד הציבור והיא כוללת התייחסות להוגנות של התהליכים, איכות האינטראקציה הבין אישית בין מקבלי ההחלטות והאנשים המושפעים מן ההחלטה, וההוגנות של התוצאה. השלישית היא שביעות רצון, והיא מתמקדת בעמדות שיש לאזרחים כלפי מוסדות או סוכנויות ממשלתיות. הרביעית היא לגיטימיות, שמבטאת בתוכה את המידה בה האזרחים בחברה מרגישים מחויבים לעמוד בהחלטות ולציית להוראות של אותו גוף. (Maguire and Johnson, 2010).

אייזן (Ajzen, 2002), טוען שההתנהגות האנושית מונעת על ידי שלושה היבטים: אמונות לגבי ההשלכות, אמונות לגבי הציפיות הנורמטיביות של אנשים אחרים, ואמונות לגבי התנהגות. כאשר סך כל האמונות יכולות לקדם או למנוע התנהגויות והן מייצרות יחס חיובי או שלילי כלפי ההתנהגויות. גישה זו לבשה צורה לתאוריה של התנהגות מתוכננת (Theory of Planned Behavior). הבעיה בתאוריה זו היא שההנחה הבסיסית שלה היא, שרוב ההתנהגות האנושית החברתית נמצאת בשליטה וכתוצאה, ניתן לחזות אותה. אולם, רצון להשיג משהו לא יכול לבא את ההנעה להשיג אותו או אפילו את השגת המטרה. למשל,